

coneix...

El Ball dels Geps

Com celebraven els montgatins el carnaval?

Han passat les festes nadalenques i s'acosta la propera manifestació festiva del calendari tradicional, el carnaval, celebració que d'uns anys ençà organitza, amb força èxit, la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament. Cal dir però que, pel que fa al nostre poble, aquestes festes ja se celebraren pràcticament durant tot el segle passat, tot i que organitzades per la societat civil, sense la participació econòmica ni organitzativa del consistori.

Els testimonis més antics que tinc d'aquestes celebracions són unes velles fotografies familiars dels anys trenta de la meua mare amb elaborades disfresses. Més recentment, durant la meua adolescència, a Les Mallorquines a mitjans de la dècada dels cinquanta, les celebracions eren a l'antic pavelló de l'U.E. Montgat, "el bàsquet" del carrer Arno Jaguer que per aquestes activitats substituïa l'antic "Cine Valls", reconvertit en fàbrica de maletes.

Pel que fa al Barri Antic cal dir que aquestes celebracions, d'altra banda comuns arreu, tenen una manifestació singular: el "Ball de Geps". Probablement en els seus inicis a principis del segle passat, —com recorda l'Emília Font, la veïna d'aquest barri, que malgrat els seus 88 anys encara conserva en la memòria les facècies que li explicava el seu pare sobre el "Ball de Geps"—, potser fossin l'única activitat d'aquestes diades, que els anys cinquanta veiem compartida amb el ball de disfresses d'adults. Aquest sovint era acompanyat amb orquestra i, principalment les noies hi lluien les més imaginatives i elaborades vestimentes, així com passava al ball infantil. Tots tres actes eren organitzats pel Centre Recreatiu i Cultural i omplien el cap de setmana del Carnestoltes.

En què consisteix el Ball dels Geps?

El "Ball de Geps", més que un ball de carnaval per lluir una disfressa més o menys original o luxosa, consisteix en un ball en que la característica principal era l'anonimat dels qui hi participaven activament, intentat que tant els altres participants com la resta dels qui hi assistien passivament, no els poguessin

identificar fins al final de la vetllada en que tothom es treia la "careta". Per recedir en aquest objectiu utilitzaven vestits, sia d'home o de dona, i sovint canviant els papers, generalment de mida més gran per permetre introduir coixins o altres peces de roba que desfigurassin la figura i ésser així menys identificables, fet que probablement fou el que donà origen al nom de "Ball de Geps".

El "Ball de Geps" se celebrà, —amb el parèntesi de la Guerra Civil i els primers anys de la Dictadura—, malgrat la prohibicions del règim franquista, tot i que sovint amb la presència de la Guardia Civil, que a l'entrada de la sala feia identificar-se als assistents, fins a l'inici dels anys 90, en que la clausura de la sala del Centre Recreatiu i Cultural per part de l'autoritat municipal impedí la continuïtat d'aquesta manifestació tradicional del nostre poble, i que s'intentà revitalitzar fa cinc anys, cal dir-ho sense gaire èxit potser per la manca de publicitat i pel desconeixement que és té del que és el "Ball de Geps".

Abelard Chimisanas i Julià